

Uunga siunnersuut: Uumasut nappaataannik inunnut tunillaassorsinnaasunik taakkulu akuinik siaruaassinnaasunik akiuiniarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx xx 2015-imeersoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisumit saqqummiunneqartoq

pillugu

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini kingullermik ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Nikolaj Jeremiassen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Michael Rosing, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Jens Immanuelson, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Siverth K. Heilmann, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Hans Enoksen, Partii Naleraq

UKA2015-imi ull. 15. oktober 2015-imi siullermeerinerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Siunnersuutip kingunerissavaa uumasut nappaataat inunnut tunillaassorsinnaasut pillugit maleruagassat nerisassat pillugit inatsimmit avissartinneqarnerat, taamaalilluni uumasut nappaataannik inunnut tunillaassorsinnaasunnik pitsaaliuineq akiuiniarnerlu pillugit immikkut inatsisiliortoqassalluni. Tassa nappaatit tunillaassuuttullu uumasut inuillu akornanni toqqaannartumik toqqaannangitsumilluunniit tunillaassuussinnaasut.

Siunnersuutikkut siunertarineqarpoq suliassaqarfimmi ersarinnerusumik sunniuteqarnerusumillu inatsiseqarnissap qulakkeerneqarnissaa, tamatumalu peqatigisaanik uumasut nappaataat inunnut tunillaassorsinnaasut nerisassani bakterianut nappaatinullu taamaallaat tunngasuunnginnerannik aammali soorlu perlerornermut nerisassaniinngitsunut tunngasuunerannik erseqqissanissaq.

Siunnersuut sinaakktissatut inatsisitut oqaasertaliorneqarpoq aammalu uumasunut nakorsaqaqarnermut inuussutissalerinermullu tunngasunut aalajangersakkanik nutaarluinnarnik sukumiinerusunillu imaqaarluni, taakkulu ataatsimut isigalugu makkununnga iluaqutaassapput:

- uumasut nappaataannik inunnut tunillaassuinerup pinngitsoortinnissaa,
- akiuiniariaatsit pisariaqartinneqartut pigineqarnissaasa qularnaarneqarnissaat,
- atuisartut bakterianik nappaatinilluunniit uumasuneersunit tunillatsinnissaannut illersorneqarnissaat
- uumasut nappaataannik inunnut tunillaassorsinnaasunik nakkutiginnilluarnissap qularnaarneqarnissaa,
- uumasut nappaataannik inunnut tunillaassorsinnaasunik nakkutilliinerup sunniuteqaqarlunissaanut, ataqatigiinnissaanut assigiiaarnissaanullu, taakkununnga ilanngullugit ass. perlerornermut akiuussusersuinissamut periarfissanut tunngavissaqartitsinissap qularnaarnissaa, aamma
- uumasut nappaataat inunnut tunillaassorsinnaasut tunillaassuuttoqarsinnaanerallu pillugit tamanut naammattumik paasissutissiisarnissap qularnaarneqarnissaa.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siunnersuut siullermeerneqarami partiinit tamanit tapersersorneqarpoq, tamatumali peqatigisaanik siunnersuut ataatsimiititaliami suliarineqartussanngorlugu innersuunneqassasoq amerlanerussuteqartunit Siumumit, Inuit Ataqatigiinnit, Demokraatinit Partii Naleqqamillu inassutigineqarluni.

Tusarniaanermut akissutit

Siunnersuut ull. 29. maj – 1. juli 2015-imi tusarniaassutigineqarpoq.

Ataatsimiititaliap tusarniaanermut akissutit misissorpai isumaqaarlunilu tusarniaanermut akissutit imarisaat siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini ataatsimut isigalugu unneq qarissumik nassuiaatigineqartut – naak nassuiaatit ilaatigut naattaraluartut. Tusarniaanermut akissutit teknikimut annertuumik tunngassuteqarsinnaanerat, taamaattumillu issuaavigiuminaassinnaanerat ataatsimiititaliamit paasilluarneqarsinnaavoq, illuatungaatigulli isumaqaarluni nalinginnaasumik nassuiaatit siunertarisariaqaraat paasissutissiinissaq, taamaalillunilu aalajangiinissamut tunngavissaqarlunissaq. Taamaattumik aallaavittut isigalugu naammangilaq ima oqaannassalluni ”*tusarniaanermut akissuteqarpoq, taanna oqaaseqaatinik naatsunik arlalinnik imaqaarpoq, taakkununnga ilaalluni inatsisip aalajangersagartaasa ersarissuunissaat arlaleriarneqarluni*”.

Taamaakkaluartoq tusarniaanermut akissutit nalinginnaasumik nassuiaatini anguniagaqarfiusumik isummerfigineqarput, taamaattorli makku erseqqissaatiginissaannut ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsoraq:

- Inuussutissalerinermut Aqutsisoqarfik allappoq ”uumasut nappaataat inunnut tunillaassorsinnaasut pillugit suliaqarfik tiguneqareerpoq, taamaamat suliffiit inuussutissalerisut avammut nioqquteqarnissamut akuerisaasut aamma uumasunit tunisassianik avammut nioqquteqartarnej Namminersorlutik Oqartussat nakkutigisussaavaat.”

Nalinginnaasumik nassuiaatit naapertorlugit Inuussutissalerinermut Aqutsisoqarfiup allannguutissatut siunnersuutai Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup ilannguppai. Taamaakkaluartoq aalajangersakkat arlallit nunatsinni niuerfinni tunisinissamut tunisassiornissamullu erseqqissumik killigaasorinarput (tak. §§ 3 aamma 8), tamannalu tusarniaanermut akissummut aammalu nalinginnaasumik nassuiaatini tamatumunnga akuersaarnermut naapertuussorinangilaq.

- Kalaallit Nunaanni Politimesterip oqaatigaa ”aalajangersakkap oqaasertassaatur siunnersuutigineqartoq naapertorlugu peqqussutinik inerteqqutinillu malinnitsitseriarnissara ajornassaaq”.

Tusarniaanermut akissut isumaliutiginninnissamut allannguisinnaanermullu tunngavissiisimanersoq aammalu tamatuma kingorna siunnersuut inaarutaasoq atuutsinniarneqarsinnaassanersoq pillugu politiit naliliissutaannik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik pissarsiniarsimanersoq nalinginnaasumik nassuiaatini allassimanngilaq.

- Siunissami nalunaarutaasinnaasut il.il. siunnersuut tunngavigalugu suliarineqartut tusarniaassutigineqartassasut Sulisitsisut (GE) KNI-llu qinnutigaat.

Qinnuteqaat tamanna nalinginnaasumik nassuiaatini nassuiaatigineqarpoq annertunerusumilli isummerfigineqarnani.

Apeqqutit

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnermini atugassaatur apeqqutit arlallit akissuteqarfigeqqullugit Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoq ataatsimiititaliamit qinnuigineqarpoq. Ataatsimiititaliap apeqqutaasa taakkunungalu akissutip assilineqarnerat isumaliutissiissummut matumunnga ilanngussaq 1-itut ilanngunneqarput.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Siullermeerinermini siunnersuut Inatsisartunit isumaqatigiittunit taparserneqarpoq, tamannalu ataatsimiititaliamit tusaatissatur tiguneqarpoq.

Ilaatigut ataatsimiititaliap allakkatigut apeqquteqarnera aallaavigalugu Naalackersuisut

allannguutissatut siunnersuummik ull. 27. november 2015-imi saqqummiussaqaarsimasut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Ataatsimiititaliap allakkatigut apeqqutaanut akissummi (ilanngussaq 1) iluarsissutissatut Naalakkersuisunit ilimasaarutigineqartunut allannguutissatut siunnersuut naapertuuttoq ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Siunnersuummi taaguutit pingaernerit erseqqissarneqarnerannik pinerillu tamaasa atorneqarnerannik allannguutissatut siunnersuut imaqartoq, taamaalilluni siunnersuut paatsugassaanninnerulersoq ataatsimiititaliaq iluarisimaarlugu maluginiarpaa.

Aammattaaq inuussutissanik nersutillu nappaataannik inunnut tunillaassorsinnaasunik nakkutilliineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 17, 28. oktober 1993-imeersoq allannguutissatut siunnersuutip kingunerisaanik atorunnaarsinniarnegarunnaartoq ataatsimiititaliap oqaatigissavaa. Tamanna inuussutissat pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummut (UKA2015/123) tunuartinneqartumut atatillugu isigineqassaaq.

Inuussutissat pillugit inatsisip tunuartinneqarnissaanik aalajangertoqarneratigut immikkut ittumik inissittoqarnera ataatsimiititaliamit paasilluarneqarpoq, taamaalillunilu inuussutissanut tunngasunut maleruagassat atorunnaassanngippata inuussutissat pillugit Inatsisartut peqqussutaanni aalajangersakkat massakkuugallartoq ingerlatiinnarnissaat pisariaqarluni.

Uumasulli nappaataat inunnut tunillaassorsinnaasut pillugit Inatsisartut peqqussutaanni aalajangersakkat aamma attatiinnarneqassapput, taamaalillunilu siunnersuut una akuersissutigineqassappat tamatuma kingunerissavaa uumasut nappaataat inunnut tunillaassorsinnaasut pillugit maleruagassanik assigiinnik atuuttoqalissammat. Aalajangersakkat atuuffissaasa qanorlu paasineqarnissaasa nalornissutigineqarsinnaanerisa saniatigut pissutsit taamaannerat nalornisitsilersinnaavoq.

Tassunga atatillugu siunnersuummi Inatsisartullu peqqussutaanni aalajangersakkat imminnut akerleriinnnginnissaat, taamaalillutillu aporaassutaalinnginnissaat Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit qulakkeerneqareersimansoq siunnersuutip pingajussaaneerneqannginnerani nassuiaatigeqqullugit Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput. Tamatuma peqatigisaanik pissutsit taamaannerat qaqugu qaangerneqartussatut naatsorsuutigineqarneransoq paasissutissiissutigeqqullugu Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput. Nassuiaat tamarmiusoq Inatsisartunut tamanut qarasaasiakkut agguanneqassasoq kaammattuutigineqarpoq.

Allannguutissatut siunnersuut pillugit oqaaseqaatinik allanik saqqummiussinissamut ataatsimiititaliaq tunngavissaqaarsorinngilaq, taamaattorli ataatsimiititaliap allakkatigut apeqqutaanut akissummut tunngatillugu matuma kingulianiittut oqaatiginissaat ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq:

- Kalaallit Nunaanni Politimesterip tusarniaanermut akissutaa ilanngunneqarsinnaangitsoq apeqqut 9-mut akissummi oqaatigineqartoq ataatsimiititaliap maluginiarpa, tassa tusarniaanermut akissut ”*akiffissamut piffissarititaasumut naleqqiullugu kingusissumik takkupperoq aamma inatsisissatut siunnersuut inatsisinik ilusilersuivimmu nassiutereernikuvoq.*”

Tassunga atatillugu ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq tusarniaanermut akissut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup nammineq paasissutissiinera malillugu ull. 29. juni 2015-imi tiguneqartoq, tassalu piffissap tusarniaaffiusup ull. 1. juli 2015-imi naannginnerani.

Aammattaaq siunnersuut atuutsinneqarsinnaanersoq pillugu politiit naliliissutaannik Naalakkersuisut siunnersuummut inaarutaasumut atatillugu pissarsiniarsimanersut aammalu siunnersuutip atuutsinneqarsinnaanera Naalakkersuisut taamaalillutik qulakkeersimaneraat pillugit ataatsimiititaliap apeqqutaa akissummi isummerfigineqarsimanngitsoq ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq.

Tamannalu pissutigalugu akissut amigarlunilu ilaatigut eqqunngitsumik paasissutissiivuvoq, taamaattumillu Naalakkersuisut uparuarnissaannut ataatsimiititaliaq pissutissaqarsorivoq. Tamanna tungavigalugu apeqqut Inatsisartunut nassuiaatissami siuliani taaneqartumi ilannguteqqullugu Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit aamma kaammattorneqarput.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasaqarnikkut kingunerisassat siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allaaserineqarput. Tassani oqaatigineqarpoq siunnersuut pisortanut aningaasaqarnikkut annikitsuinnarmik kinguneqassasoq, tamatumalu peqatigisaanik siunnersuut inuussutissarsiutinik ingerlataqartunut allaffissornikkut aningaasaqarnikkulluunniit kinguneqartussatut naatsorsuutigineqanngitsoq.

Tungavissat pigineqartut tungavigalugit allatut naliliinissamut ataatsimiititaliaq tungavissaqarsorinngilaq. Taamaalilluni Naalakkersuisut apeqqut tamanna sukumiisumik misissorsimassagaat aammalu malitsigisaanik aningaasaqarnikkut kinguneqassanngitsoq ataatsimiititaliamit tutsuigineqarpoq. Siunnersuut naatsorsuutiginngisamik pisortat karsiisa annertunerusumik aningaasartuuteqarnerannik kinguneqassagaluarput aningaasartuutit taakku aningaasaliissutaareersut iluini akilerneqartussaassapput, taamaattoqassappallu suliniutinik allanik tunulliussoqartariaqassalluni.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuut **akuerineqassasq** inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Nikolaj Jeremiassen
Siulittaasoq

Ane Hansen
Siulittaasup tullia

Michael Rosing

Jens Immanuelson

Siverth K. Heilmann

Aqqaluaq B. Egede

Hans Enoksen